

בש"פ 1635/15 - אחמד אבו קיעאן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1635/15

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העורר: אחמד אבו קיעאן

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע בתיק
מ"ת 13786-01-15 שניתנה ביום 3.3.2015 על ידי
כב' השופט אבו טהה

תאריך הישיבה: י"ט באדר התשע"ה (10.3.2015)

בשם העורר: עו"ד נאסר אלעטאונה
בשם המשיב: עו"ד ארז בן-אוריה

החלטה

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) מיום 3.3.2015 במ"ת 13786-01-15, בגדרה הוחלט כי העורר ייותר במעצר עד לתום ההליכים נגדו.

1. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירות של חטיפה, תקיפה בנסיבות מחמירות, איומים, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, נהיגה בפסילה ונהיגה ללא רישיון וללא ביטוח חיים.

על-פי המתואר בכתב האישום, בין העורר לבין המתלוננת, שהייתה חברתו של העורר עובר לאירועים המתוארים, התגלע ויכוח טלפוני. בעקבות אותו ויכוח הגיע העורר לבית ידידתה של המתלוננת, בו שהתה באותה עת, וגרר אותה בכוח אל מכוניתו תוך שהוא סוטר לה בחוזקה על פניה. אחרי שהכניסה בכוח לרכבו החל העורר בנסיעה לכיוון היציאה מבאר-שבע. במהלך הנסיעה ביקשה המתלוננת מהעורר שיתרחק ממנה ובתגובה היכה העורר את המתלוננת וגרם לה חבלה במצחה. בהמשך, כאשר האט העורר את מהירות נסיעתו, פתחה המתלוננת את דלת הרכב וניסתה להימלט. העורר תפס בשערותיה על מנת למנוע ממנה לצאת מהרכב, אך המתלוננת נאבקה עמו והצליחה להשתחרר מאחיזתו. המתלוננת חצתה את הכביש, עצרה רכב שעבר במקום וביקשה כי ייקח אותה חזרה לבאר-שבע. העורר בתגובה החל לנסוע במהירות בעקבות הרכב שאסף את המתלוננת.

2. למקום האירוע הגיעו בשלב זה שוטרי תנועה שהוזעקו למקום על-ידי עוברי אורח שהבחינו בנעשה. שוטרי התנועה סימנו לעורר לעצור אך העורר לא שעה להוראותיהם והמשיך בנסיעה מהירה תוך שהוא חוצה רמזורים באור אדום, סוטה מנתיב לנתיב ואף מתנגש במספר כלי רכב שנסעו באותה עת בנתיב נסיעתו. לבסוף, משהגיע העורר לחסימה משטרתית של נתיב נסיעתו, יצא מהרכב והחל להימלט רגלית מן המקום עד שנעצר על-ידי השוטרים.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים. בהעדר מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה וקיומה של עילת מעצר, הופנה העורר לבקשת בא-כוחו לקבלת תסקיר מעצר. מהתסקיר שהתקבל עולה כי העורר, בן 22, הוא בעל יכולות קוגניטיביות ומילוליות תקינות, ומביע שאיפות לניהול אורח חיים תקין. עוד התרשם שירות המבחן, כי המשיב נוטה לטשטש ולערפל את מערכת היחסים הזוגית עם המתלוננת ומתקשה לווסת את תגובותיו הרגשיות. להערכת שירות המבחן, קיימת רמת סיכון "פורצת גבולות" להישנות התנהגות דומה.

4. בתסקיר שהוגש נבחנה חלופת מעצר במסגרת מעצר בית מלא של העורר בבית אחיו בפיקוחם של האח ואמו של העורר. שירות המבחן נפגש עם המפקחים המוצעים והתרשם כי הם ישקיעו מאמצים לשמור על תנאי השחרור ויפעלו למען הרחקתו של העורר מהמתלוננת. נוכח האמור, המליץ שירות המבחן לשחרר את העורר לחלופת המעצר המוצעת.

5. על-אף המלצה זו, בהחלטה שניתנה ביום 3.3.2015 קיבל בית משפט קמא את בקשת המשיבה והורה על מעצר העורר עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט דחה את חלופת המעצר שהומלצה על-ידי שירות המבחן וקבע כי אין בחלופה זו כדי לאיין את המסוכנות הגבוהה הנשקפת מן העורר הנלמדת מהמעשים המיוחסים לו ובעיקר מהנהיגה הפרועה והמסוכנת מתוך כוונה להימלט. בנוסף, קבע בית המשפט, כי יש לתת את הדעת גם למסוכנות הנובעת מעבירות האלימות במשפחה, וכי אין בהעדרן של הרשעות קודמות כדי להטות את הכף לשחררו לחלופה.

הבקשה דנא

6. בהודעת הערר שהוגשה טוען בא-כוח העורר, כי שגה בית המשפט כאשר הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים וזאת בניגוד להמלצת שירות המבחן ותוך התעלמות מתוכנו החיובי של התסקיר. עוד נטען, כי החלופה המוצעת לא נבחנה על-ידי בית המשפט עצמו בדרך של חקירת המפקחים וכי אין הצדקה לסטייתו של בית המשפט מהמלצתו החיובית של שירות המבחן. לבסוף, נכתב כי נסיבותיו האישיות של העורר והעובדה שאין לו עבר פלילי מצדיקות גם הן שחרור לחלופת המעצר.

7. בדיון בערר סמך בא-כוח המדינה ידיו על החלטת בית משפט קמא, והדגיש את חומרת העברות המיוחסות לעורר. עוד צוין כי המעשים המיוחסים לעורר בוצעו כחמישה ימים לאחר שנפסל רישיונו, וכי גם מכך ניתן ללמוד שהעורר אינו מכבד את החלטות רשויות האכיפה, ואין לתת בו אמון שיכבד את תנאי השחרור.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בטענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

מסוכנותו הגבוהה של העורר, אשר עליה עמד גם שירות המבחן בתסקיר שהגיש, נלמדת מהמעשים המיוחסים לו, והיא אינה מאפשרת שחרורו לחלופת המעצר המוצעת. מכתב האישום עולה כי מלבד מעשיו האלימים של העורר כלפי המתלוננת באירוע מתמשך, העורר נהג ברכבו באופן פרוע, משולח רסן וחסר עכבות תוך סיכון חייהם של המשתמשים בדרך. סדרת המעשים הזו נמשכה זמן ממושך, כשלכל אורך הדרך העורר סיכן חיי אדם, התעלם ונמלט מכוחות המשטרה שניסו לעצור בעדו, וגרם לנזקי גוף, רכוש ונפש לאחרים.

9. מעבר למסוכנות הגבוהה, הרי שכדי לשחרר אדם לחלופת מעצר נדרש בית המשפט לתת בו אמון ולהשתכנע כי שחרורו לא יוביל לפגיעות נוספות או לשיבוש הליכי משפט. בענייננו, חרף המלצת שירות המבחן, עמדתי היא כעמדתו של בית משפט קמא. קיים קושי ממשי ליתן בעורר אמון, לאחר שימים ספורים לפני ביצוע העבירות נשלל רישיונו על ידי בית משפט, ולא היה בכך כדי להרתיעו מלנהוג. יש בכך ביטוי מובהק של אי כיבוד החוק. לא השתכנעתי כי שחרור העורר לחלופת המעצר המוצעת תאיין את מסוכנותו, ולכאורה, כאמור בהחלטת בית משפט קמא, עורכי התסקיר לא ייחסו משקל הולם לנהיגתו מסכנת החיים של העורר ולהימלטותו מכוחות המשטרה תוך התנגשות בניידת משטרתית ובשלושה כלי רכב פרטיים.

דברים דומים נאמרו על-ידי השופט י' דנציגר בבש"פ 7701/10 שתיוו נ' מדינת ישראל (27.10.2010) בפסקה

18:

"המדיניות השיפוטית שהתגבשה בפסיקה היא שככלל כאשר מדובר בנאשם שנמלט מכוחות המשטרה תוך נהיגה פראית ומופקרת יש להורות על מעצרו עד תום ההליכים ... לעניין זה יפים דברים של השופט א' לוי בבש"פ 2613/06 סראיעה נ' מדינת ישראל (2.4.2006): 'התופעה של סירוב נהגים לציית להוראות שוטרים, ובריחה מאנשי החוק תוך כדי נסיעה

מהירה ברכב, קיבלה בשנים האחרונות ממדים מדאיגים. חמורה במיוחד היא העובדה שרבים חוטאים בכך אף שנהיר להם כי מעשיהם עלולים להסתיים בקיפוח חיי אדם או בפציעתם של נוסעים ונהגים תמימים הנקלעים, לרוע מזלם, לכבישים בהם מתנהלים מרדפים מסוג זה. להשקפתי, מי שכך נוהג חושף לעיני כל עד כמה מופלגת היא הסכנה הטמונה בו... (בפסקה 3). אכן, המדיניות השיפוטית הינה כי התנהלותו של אדם המסכן חיי אחרים תוך ניסיון הימלטות מעידה על כך שנובע ממנו סיכון של ממש לשלום הציבור ולביטחונו ולפיכך קיים אינטרס ציבורי להורות על מעצרו עד תום ההליכים נגדו ...

סבורני כי יש לבחון את המקרה שלפניי כמכלול, ונוכח חומרת העבירות המיוחסות לעורר והתנהלותו כפי שפורטה בכתב האישום המסוכנות הנובעת ממנו ברורה, חרף היותו אדם נורמטיבי כטענתו הנעדר עבר פלילי. מסוכנות זו באה לידי ביטוי בכך שנוכח ניסיון הימלטותו נראה כי הוא אינו ירא מאימת הדין, קיים חשש כי ינסה להימלט שנית ואף קיים חשש כי אם ישוחרר יסכן שוב את שלום הציבור כפי שסיכן את חיי הנוסעים בנתיב התחבורה שנקלעו ללא כל עוול בכפם למרדף אחריו".

והדברים נכונים גם לענייננו.

יודגש כי שירות המבחן, על-אף המלצתו לשחרר את העורר לחלופה המוצעת, ציין כי "במצבים בהם הוא [העורר] אינו מצליח להשיג שליטה על הסיטואציה בה שרוי מתקשה לווסת תגובותיו הרגשיות ... [ו]בשקלול הפרמטרים שתוארו אנו מתרשמים מקיומה של רמת סיכון להישנות התנהגות פורצת גבולות בעניינו". מסקנה זו של שירות המבחן מחזקת את עמדתי לפיה חלופת המעצר לא תאיין את מסוכנותו של העורר, אשר נראה כי במצבים מסוימים אינו נרתע מבעלי סמכות או מההשלכות החמורות של מעשיו על אחרים, ופועל באופן אימפולסיבי וחסר מעצורים.

בשולי הדברים אעיר כי בדרך כלל להמלצת תסקיר המעצר משקל משמעותי בהחלטת בית המשפט אם לשחרר עצור לחלופת מעצר. עם זאת, בענייננו, כשהורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר ביום 11.2.2015, הבהיר בית המשפט כי "אין בעצם הפניית המשיב לקבלת תסקיר משלים, כדי להעיד על התוצאה שתתקבל בסופו של יום, בשים לב לחומרת המעשים ונסיבות ביצועם לכאורה, כך שהדבר לא ייטע ציפיות בלבו של המשיב". מדברים אלו עולה כי מלכתחילה היה בית המשפט מסווג ביחס לאפשרות השחרור של העורר. יש להניח כי התסקיר המבוקש היה מטה את הכף לטובת שחרורו של העורר רק אם היה חד-משמעי באשר ליכולת החלופה לאיין את המסוכנות הנלמדת מהמעשים המיוחסים לעורר. אלא שתסקיר המעצר במקרה דנא מצביע, בין השאר, גם על מסוכנות להישנות התנהגות פורצת גבולות של העורר, אשר יכולה להיות מסכנת חיים, כפי שמלמדים המעשים המיוחסים לו.

נוכח האמור לעיל, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"א באדר התשע"ה (12.3.2015).

